

*theoretical patterns of tracing formation and monitoring of students' acquiring professional competence in key groups – cognitive; acmeological-activity; communicative; health-preserving; practical skills. The hierarchy of competences is shown, from key to profession-oriented and subject competences, which can be affected by MCT. The validation of methods applying MCT elements is provided according to the criteria: acquisition of music-artistic and technical MCT competence in the coordinates: the achieved level of competence – time of students' studies. **The practical value** of the research: the effective-expedient use of computer musical instruments by lecturers is classified; the algorithm of a methodological approach to implementing MCT at university classes and independent creativity of students is developed. The author considers using a number of electronic sound effects – reverberation, chorus, wah-wah, phaser, flanger, distortion, overdrive, their compatibility with fretted, bow and keyboard instruments. **Conclusions.** Using the mathematical model, basic patterns of the paradigm of educational process of forming professional competences of the future music teachers at higher educational establishments are clarified and investigated. **The prospects** for further research are deepening the general theoretical base of effectiveness of MCT application in education, revealing features of subject competences from influential factors, studying new forms and methods of MCT application in educational process.*

Key words: *future music teachers, professional competence, music and computer technology, education paradigm, electronic musical instrument, higher education, theoretical pattern.*

УДК 378.093.2:[304:005.336.2]:811.111

Вікторія Киливник

Вінницький обласний комунальний
гуманітарно-педагогічний коледж

ORCID ID 0000-0002-0770-265X

DOI 10.24139/2312-5993/2018.02/156-166

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті акцентовано на зміні сутності соціокультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови, що викликана соціальною та академічною мобільністю сучасного громадянина України і полягає в допомозі йому глибоко відчувати свою приналежність до рідного народу, усвідомлювати себе громадянином батьківщини й одночасно суб'єктом полікультурної та мультилінгвальної світової цивілізації. Доведено, що використання інтегрованих завдань професійного спрямування з варіативним змістом, як одна з педагогічних умов, моделює майбутню педагогічну діяльність майбутнього вчителя іноземної мови, чим забезпечує міцність сформованості соціокультурної компетентності. Показано, що виявлення зв'язків між мовою та культурою народу, що є носієм цієї мови, будучи надзвичайно важливим в усвідомленні майбутнім учителем соціокультурних знань, не є для студента очевидним; акцентувати на ньому вдається за допомогою навідних та проблемних запитань, а також за умови групової роботи студентів. Подана порівняльна характеристика традиційних та інноваційних методів і зазначено на оптимальному їх поєднанні з метою ефективного формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови.

Ключові слова: *соціокультурна компетентність, професійна освіта, інтеграція.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах інтеграція України до світового та європейського освітнього простору викликана зміною спрямованості професійної освіти в підготовці майбутнього вчителя іноземної мови із засвоєння знань, умінь та навичок на пошук механізму перетворення розмаїття мов і культур із чинника, що перешкоджає діалогу між представниками різних лінгвосоціумів, у засіб взаємного розуміння, збагачення та творчого розвитку соціально активної особистості. Стосовно професійної підготовки вчителя іноземної мови актуальність даної проблеми викликана зміною соціокультурного контексту вивчення іноземних мов, оскільки сьогодні стало можливим залучення як у безпосереднє, так і в опосередковане (через Інтернет) спілкування великої кількості людей різних переконань, інтересів, віку, професій, що зумовило посилення мотивації до вивчення мов міжнародного спілкування.

Аналіз актуальних досліджень. Питанню формування професійної готовності майбутнього вчителя до педагогічної діяльності присвячені роботи Л. Вовк, А. Міщенко, В. Семіченко, О. Мороза, Н. Кузьміної, І. Підласого, В. Сластьоніна. Зокрема, дидактичні засади підготовки майбутніх учителів іноземної мови до викладання інтегрованих курсів досліджувала Ю. Стиркіна. Окремі праці присвячені питанням методичної освіти майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи (О. Бігич, О. Бондаренко, О. Коломінова). Сучасні технології професійної підготовки вчителя іноземної мови досліджували В. Кузовлев, В. Карташова, Е. Пасов, І. Москальова та ін.

Не дивлячись на достатньо велику кількість праць, присвячених професійній підготовці майбутнього вчителя, сьогодні відсутні роботи, у яких би аналізувалися педагогічні умови формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови.

Мета статті: визначити педагогічні умови, що забезпечують ефективність формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження були використані такі загальнонаукові методи, як аналіз, синтез та узагальнення, що дозволили розкрити сутність досліджуваних педагогічних явищ.

Виклад основного матеріалу. Новий підхід до модернізації освіти, що пропонується багатьма сучасними вченими (В. Андрущенко, Л. Вовк, І. Бех та ін.) базується на компетентнісній основі. Сутність його полягає в конструюванні такого змісту, який «не зводиться до знаннево-орієнтувального компонента, а передбачає цілісний досвід розв'язання життєвих проблем, виконання ключових (тобто тих, які стосуються багатьох соціальних сфер) функцій, соціальних ролей, компетенцій» [2, 9].

Про важливість проблеми реалізації компетентнісного підходу в системі освіти свідчить той факт, що їй присвячені роботи багатьох вітчизняних та іноземних учених і дослідників В. Болотова, А. Бараннікова,

М. Жалдака, А. Кузнєцова, Дж. Равена, С. Ракова, М. Риждова, А. Хуторського та інших. Проблемні питання взаємозв'язку компетентностей і компетенцій та їх вимірювання осмислені в роботах Н. Бібіка, Л. Ващенко, І. Єрмакова, М. Жалдака О. Локшина, О. Овчарук, Л. Парашенко, О. Пометун, О. Савченко.

Аналіз наукових джерел дозволив виділити педагогічні умови формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. До педагогічних умов відносимо чинники, які закономірно створюються у процесі професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови та забезпечують найефективніше формування їх соціокультурної компетентності.

Першою умовою визначаємо використання інтегрованих завдань професійного спрямування з варіативним змістом.

Сучасному вчителю іноземної мови недостатньо вузькоспеціальних знань зі свого предмета, адже він повинен володіти вміннями формувати в учнів загальнокультурні, загальнолюдські цінності, норми поведінки в соціумі тощо засобами предмету «іноземна мова». Тому концептуально важливим є організувати процес формування соціокультурної компетентності не ізольовано у процесі лише вивчення іноземної мови, а в комплексі, забезпечуючи цілісне формування особистості майбутнього вчителя іноземної мови, здатного ефективно розв'язувати всі складні та комплексні завдання майбутньої професійної діяльності. Тобто знання зі спеціальних предметів повинні інтегруватися й подаватися у взаємодії зі знаннями з дисциплін психолого-педагогічного циклу.

У сучасному світі інтеграція стала однією з тенденцій розвитку у сфері економіки, політики, освіти, та і практично в усіх сферах життєдіяльності людини. В. Вернадський зазначав, що «... зростання наукових знань ХХ століття швидко стирає межі між окремими науками. Вони дедалі більше спеціалізуються не за науками, а за проблемами. Це дає змогу, з одного боку, надзвичайно глибоко вивчати явище, а з другого, – охоплювати його з усіх точок зору» [4, 67].

У зв'язку з обсягом знань, накопичених людством на сьогодні, диференційований підхід у вищій школі сприяє високому рівню професійної компетентності майбутнього вчителя за рахунок поглиблення знань у кожній галузі. Проте, таким чином не вдається реалізувати один із важливих дидактичних принципів – принцип системності. Використання інтегрованих завдань професійного спрямування дозволяє усунути цей недолік, а також реалізувати не менш важливий принцип дидактики вищої школи: зв'язок навчання з життям.

Одним із показників високого рівня соціокультурної компетентності сучасного вчителя іноземної мови є вміння поєднувати знання не лише з різних галузей як рідної, так і іншомовної культури, але й уміння

інтегрувати ці знання із загальнопедагогічними знаннями, уміннями та навичками. Цьому досить успішно сприяє використання інтегрованих завдань професійного спрямування з варіативним змістом.

Ідея інтегрованого підходу до навчання, енциклопедичності та взаємозв'язку знань була започаткована в роботах основоположників педагогіки Й. Гербарта, А. Дістервега, Я. Коменського, Дж. Локка, Г. Песталоцці, Ж.Ж. Руссо. Розглядом проблеми реалізації інтеграційного підходу в навчанні займалися також педагоги минулого століття, зокрема В. Давидов, І. Лернер, В. Онищук, В. Паламарчук, М. Скаткін та інші. Проблемою інтеграції навчальних занять та міжпредметних зв'язків у навчанні займаються сучасні як викладачі-практики, так і науковці, зокрема Є. Глінська, І. Козловська, А. Коломієць, Б. Тітова, Г. Максимов та ін. Тобто проблема інтегрованого підходу в навчанні є досить добре розробленою в педагогіці вищої школи. Не дивлячись на це, зазначений підхід не використовувався під час формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови.

Варіативна складова інтегрованих завдань професійного спрямування передбачає врахування індивідуальних особливостей загальнопедагогічної, психологічної та спеціальної підготовки студентів, а також психічних процесів (пам'яті, мислення, уяви тощо).

Розглянемо, що ми матимемо на увазі під професійним спрямуванням інтегрованих завдань.

Як зазначають дослідники компетентнісного підходу в системі вищої освіти І. Бех, Н. Бібік, Л. Ващенко, Я. Кічук, О. Локшина та ін., у процесі фахової підготовки вчителів при компетентнісному підході увага має акцентуватися на практичній складовій освіти, що передбачає необхідність використання знань при вирішенні нестандартних ситуацій у професійній діяльності. З позицій компетентнісного підходу рівень освіти має визначатися здатністю фахівця вирішувати проблеми різної складності на основі наявних знань та досвіду.

Основними перевагами використання інтегрованих завдань професійного спрямування з варіативним змістом з метою формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови є:

1. Комплексне формування всіх складових соціокультурної компетентності (когнітивного компоненту, операційно-процесуального компоненту та мотиваційно-ціннісного компоненту).

2. Професійна спрямованість інтегрованих завдань сприяє формуванню позитивної мотивації студентів до професії вчителя і тим самим підвищується рівень знань із іноземної мови.

Інтегровані завдання професійного спрямування пропонуємо як індивідуально кожному студенту, так і для роботи в групах.

Використання інтегрованих завдань професійного спрямування виконує важливі функції у формуванні соціокультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови. Розглянемо декілька основоположних з них.

Дидактична функція полягає в реалізації принципів системності, науковості, доступності та практичної спрямованості знань про культурні особливості рідної та іноземної нації (як під час вивчення англійської мови, так і дисциплін психолого-педагогічного циклу).

Розвивальна функція полягає в розвитку різних видів пам'яті та діалектичного, логічного мислення за рахунок застосування знань майбутнього вчителя іноземної мови про особливості культури, традицій, ставлення до роботи, інших людей, сім'ї тощо представників англійськомовних країн у педагогічному процесі; пізнавальної активності майбутнього вчителя іноземної мови.

Мотиваційна функція полягає в тому, що під час виконання студентами таких завдань у них формується позитивна мотивація (соціальна чи пізнавальна) як до вдосконалення рівня соціокультурної компетентності в майбутньому, так і до майбутньої професії.

Виховна функція полягає в розвитку самостійності, активності (під час актуалізації опорних знань із педагогіки, психології, культурології на заняттях з іноземної мови), креативності у процесі пізнання соціокультурних явищ та формуванні глобального світогляду.

Варто зазначити, що загалом компетентнісний підхід в ієрархії різноманітних підходів до аналізу та організації сучасного освітнього процесу інтегрує різноманітні особистісні й діяльнісні, проблемні і технологічні аспекти, набуває ознак інтегративності, міждисциплінарності, комплексності, передбачає взаємоузгодженість освітніх програм із позицій їх доцільної спрямованості, ціннісно-змістової насиченості та культуровідповідності. Саме тому особливого значення у процесі соціокультурної компетентності набувають інтегровані завдання професійного спрямування з варіативним змістом.

Отже, використання інтегрованих завдань професійного спрямування з варіативним змістом, будучи відображенням об'єктивних міжнаукових зв'язків виступає не лише педагогічною умовою формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови, а й засобом його самореалізації та саморозвитку. що сприяє озброєнню його навичками комплексного застосування набутих знань у майбутній педагогічній діяльності адекватно професійній ситуації.

Другою педагогічною умовою формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови вважаємо акцентуацію соціокультурного компоненту у процесі викладання іноземної мови.

Теоретичним підґрунтям формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови можна вважати відомі слова Вільгельма фон Гумбольдта про те, що «різні мови за своєю суттю, за своїм впливом на пізнання і на почуття насправді є різним світобаченням». Говорячи про навчання іноземній мові, Гумбольдт вважав, що її адекватне засвоєння передбачає отримання нової точки зору, позиції у світосприйнятті, а не підхід до неї з іншої позиції, хай і рідної мови. «Мова окреслює навколо народу, якому вона належить, коло, за межі якого можна вийти, лише вивчивши ще одну мову...» [3, 68].

Отже, соціокультурна компетентність дозволяє людям, які володіють іноземною мовою, почувати себе в культурному плані практично на одному рівні з носіями мови майже на рівних через спільну картину світу. А з іншого боку, саме це є кроком до міцного опанування студентом іноземною мовою.

Відомо, що предметом вивчення іноземної мови є не лише власне мова, але й мовленнєва діяльність, або, точніше, мовленнєва взаємодія, а також культура народу-носія мови, певні мовні, лінгвокраїнознавчі та суто країнознавчі знання. Твердження американського етнолінгвіста Едварда Сепіра «Мова – це символічний ключ до культури» можна вважати ключовим для розуміння предмета і завдань формування соціокультурної компетентності [5, 154]. Основне завдання полягає у виявленні зв'язків між мовою і культурою народу, що є носієм цієї мови.

Проте, за умови традиційного пояснювально-ілюстративного навчання досягти самостійного встановлення студентами таких зв'язків практично неможливо. Акцентувати увагу на соціокультурному компоненті в текстах чи діалогах, що пропонуються для засвоєння знань із іноземної мови в педагогічному закладі у процесі викладання іноземної мови вдається за допомогою навідних та проблемних запитань до студентів, а також за умови групової роботи студентів.

Третьою умовою формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови вважаємо комплексне використання традиційних та інноваційних методів навчання.

Одним із завдань іноземної мови як освітньої галузі є вироблення у студентів – майбутніх учителів іноземної мови вміння спілкуватися іноземною мовою, тобто формування комунікативних умінь: говоріння, розуміння на слух (аудіювання), читання та письма. Важливо у процесі формування соціокультурної компетентності забезпечити високий рівень зазначених комунікативних умінь.

Методом навчання в педагогічній практиці вищого навчального закладу називають упорядкований спосіб діяльності з досягнення навчально-виховних цілей [6, 209]. Відомо багато класифікацій дидактичних методів за різними ознаками: за дидактичними завданнями

(Б. Єсипов, М. Данилов та ін.), за визначенням методу навчання як способу взаємопов'язаної діяльності педагога та студентів (Ю. Бабанський, М. Поташник та ін.), за характером пізнавальної діяльності (І. Лернер, М. Скаткін, М. Махмутов, В. Краєвський), за відповідністю методів навчання логіці суспільно-історичного пізнання, за відповідністю методів навчання специфіці досліджуваного матеріалу і форм мислення тощо.

Аналіз наукової літератури з проблеми вибору та оптимального поєднання традиційних та інноваційних методів, що використовуються у вищих педагогічних навчальних закладах, дозволяє стверджувати, що провідною метою фактично всіх дидактичних методів є освітня, а виховна та розвивальна якщо і презентуються, то декларативно, теоретично. Варто зазначити, що досягти виховної та розвивальної цілей навчання вдається більшою мірою під час використання саме інноваційних методів. Ця теза підтверджується багаторічним досвідом автора, спостереженнями за процесом підготовки майбутніх учителів іноземної мови в педагогічних коледжах та бесідами з колегами і студентами.

Зокрема, учасники II Всеукраїнської науково-практичної конференції в м. Харків [7], висловлюючи ідеї стосовно поєднання інноваційних і традиційних технологій навчання української та іноземних мов, визначають таке поєднання чинником забезпечення дієвості знань. Дослідники у сфері педагогіки вищої школи зазначають, що навіть уміле застосування різних методів на планових заняттях не може зробити процес підготовки фахівців оптимальним без добре організованої самостійної роботи студентів [6, 210]. А досягти цього за умови наявного використання в сучасних навчальних педагогічних закладах лише традиційних методів навчання неможливо.

Вирішити проблему ефективного формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови в умовах коледжу, сприяти різнобічному їх розвитку та вихованню й ефективному засвоєнню ними знань із іноземної мови, формуванню комунікативних умінь та навичок сприятиме оптимальне поєднання традиційних із інноваційними методами навчання.

До інноваційних дослідники відносять, у першу чергу, інтерактивні методи, інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІКТ), метод проектів, кейс-технології та ін.

Інтерактивні методи науковці поділяють на групові та фронтальні. До групових відносять: роботу в парах, роботу в трійках, змінювані трійки, 2+2=4, «карусель», роботу в малих групах, «акваріум». Відповідно, до фронтальних: велике коло, мікрофон, незакінчені речення, «мозковий штурм», аналіз дилеми (проблеми), мозаїка.

Порівняльні дані щодо переваг і недоліків традиційних та інноваційних методів навчання в ході формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови відображені в таблиці 1.

Варто зазначити, що використання викладачем традиційних методів із метою формування соціокультурної компетентності за певних умов може бути цілком виправданим, скажімо, коли необхідно засвоїти достатньо великий обсяг інформації. Проте найефективнішим буде оптимальне поєднання традиційних та інноваційних методів.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних методів навчання щодо формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови

Методи /характеристика	Методи навчання	
	Традиційні	Інноваційні
Постановка мети	Формулюється викладачем	Формулюється у взаємодії викладача зі студентом
Мотивація	Переважно відсутня, регулювати процес вдається за допомогою стимулів	Внутрішні позитивні широкі соціальні чи пізнавальні мотиви
Роль викладача	Повністю визначає хід процесу	Співпраця, спрямована на вироблення стійкої мотивації
Роль студента	Пасивна	Суб'єкт
Тип інформаційної комунікації	Головна роль транслятора інформації	Викладач не претендує на «істину в останній інстанції», натомість організовує й заохочує отримання студентами інформації з різних джерел
Формування соціокультурної компетентності	Повністю сплановане викладачем	Планується, контролюється, коригується спільно зі студентами
Діагностика	Формальна	Гнучкі індивідуалізовані форми, самоконтроль та саморефлексія
Рівень творчості	Майже відсутній	Високий як у викладача, так і у студентів
Самовдосконалення	Відсутнє	Високий рівень мотивації до самовдосконалення соціокультурної компетентності в майбутньому
Результат	Побіжний; оцінюється переважно рівень знань із іноземної мови	Високий рівень соціокультурної компетентності; здатність до творчого застосування знань, отриманих за час навчання у практичній діяльності

Для оптимального поєднання традиційних методів навчання з інноваційними з метою формування соціокультурної компетентності

майбутнього вчителя іноземної мови вважаємо необхідним дотримання таких умов:

а) доцільність інноваційних технологій відповідно до індивідуальних особливостей студентів та рівня сформованості їх соціокультурної компетентності чи якогось із компонентів;

б) чітко сформульована мета, що може бути досягнута лише з поєднанням методів;

в) необхідний високий рівень педагогічної майстерності викладача вищого педагогічного навчального закладу.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок.

Показником високого рівня соціокультурної компетентності сучасного вчителя іноземної мови є вміння поєднувати знання не лише з різних галузей як рідної, так і іншомовної культури, але й уміння інтегрувати ці знання із загальнопедагогічними знаннями, уміннями та навичками.

Отже, педагогічними умовами ефективного формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови вважаємо: акцентуацію соціокультурного компоненту у процесі викладання іноземної мови, використання інтегрованих завдань професійного спрямування з варіативним змістом і комплексне використання традиційних та інноваційних методів навчання, що забезпечують найефективніше формування їх соціокультурної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех, І. (2002). Інтеграція як освітня перспектива. *Початкова школа* 5, 5–6 (Bech, I. (2002). Integration as an educational perspective. *Primary school* 5, 5–6).
2. Вовк, Л. П. (1999). З'ясування дидактичної моделі науки і дисципліни. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 53, 5–10 (Vovk, L. P. (1999). Clarification of the didactic model of science and discipline. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects*, 53, 5–10).
3. Вежбицкая, А. (1999). *Язык. Культура. Познание*. Москва (Vezhbitskaia, A. (1999). *Language. Culture. Cognition*. Moscow).
4. Вернадский, В. Н. (1997). *Размышления натуралиста. Научная мысль как планетарное явление*. Москва (Vernadskii, V. N. (1997). *Reflections of the naturalist. Scientific thought as a planetary phenomenon*. Moscow).
5. Голубовская, И. А. (2002). Этнические особенности языковых картин мира. Київ (Holubovskaia, I. A. (2002). Ethnic features of language paintings of the world. Kyiv).
6. Козяр, М. М., Козяр, М. С. (2013). *Педагогіка вищої школи*. Київ (Koziar, M. M., Koziar, M. S. (2013). *Pedagogy of higher school*. Kyiv).
7. Поєднання інноваційних і традиційних технологій навчання української та іноземних мов як чинник забезпечення дієвості знань. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (2015)*. Харківський торговельно-економічний інститут (The combination of innovative and traditional technologies of teaching Ukrainian and foreign

languages as a factor in ensuring the effectiveness of knowledge. *Materials of the 2nd All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (2015)*. Kharkov Trade and Economic Institute).

РЕЗЮМЕ

Киливник Виктория. Педагогические условия формирования социокультурной компетентности будущих учителей иностранного языка.

В статье акцентировано на изменении сущности социокультурной компетентности будущего учителя иностранного языка, вызванной социальной и академической мобильностью современного гражданина Украины и заключается в помощи ему глубоко чувствовать свою принадлежность к родному народу, осознавать себя гражданином родины и одновременно субъектом поликультурной и мультилингвально мировой цивилизации. Доказано, что использование интегрированных задач профессионального направления с вариативным содержанием, как одно из педагогических условий, моделирует будущую педагогическую деятельность будущего учителя иностранного языка, чем обеспечивает прочность сформированности социокультурной компетентности. Показано, что выявление связей между языком и культурой народа, который является носителем этого языка, будучи чрезвычайно важным в осознании будущим учителем социокультурных знаний, не является для студента очевидным; акцентировать на нем удается с помощью наводящих и проблемных вопросов, а также при групповой работе студентов. Представленная сравнительная характеристика традиционных и инновационных методов указывает на необходимость их оптимального сочетания с целью эффективного формирования социокультурной компетентности будущего учителя иностранного языка.

Ключевые слова: социокультурная компетентность, профессиональное образование, интеграция.

SUMMARY

Kylyvnyk Victoriia. Pedagogical conditions of formation of the sociocultural competence of the future foreign language teachers.

The article focuses on changing the essence of the sociocultural competence of the future teacher of a foreign language, which is caused by the social and academic mobility of a contemporary Ukrainian citizen, and is to help him deeply feel belonging to his native people, to realize himself a citizen of the homeland and at the same time as a subject of multicultural and multi-lingual world civilization.

The aim of the article is to determine the pedagogical conditions that ensure the effectiveness of formation of the sociocultural competence of the future teacher of a foreign language.

In order to achieve the aim of the study general scientific methods, such as analysis, synthesis and generalization were used, which allowed to reveal the essence of the studied pedagogical phenomena.

It is proved that the use of integrated tasks of professional orientation with variational content as one of the pedagogical conditions simulates the future pedagogical activity of the future teacher of a foreign language, which provides the strength of the formation of the sociocultural competence.

It is shown that the discovery of connections between the language and culture of the person who is the bearer of this language, being extremely important in the recognition of the future teacher of socio-cultural knowledge, is not obvious to the student; it focuses on

helping out with guidance and problem questions, as well as under the condition of group work of students. The comparative characteristic of traditional and innovative methods is presented and is indicated on their optimal combination in order to effectively form the sociocultural competence of the future teacher of a foreign language.

The author refers to the pedagogical conditions of effective formation of the sociocultural competence of the future teachers of a foreign language: accentuation of the socio-cultural component in the process of teaching a foreign language, the use of integrated tasks of professional orientation with variational content and the complex use of traditional and innovative teaching methods that ensure the most effective formation of their sociocultural competence.

Key words: *sociocultural competence, professional training, integration*

УДК 378.013+780.71

Лі Ює

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

ORCID ID 0000-0001-5934-7410

DOI 10.24139/2312-5993/2018.02/166-175

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СФОРМОВАНOSTІ ХУДОЖНЬО-СМИСЛОВИХ УЯВЛЕНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

У статті розглянуто проблематику функціонування уявлень у музично-виконавському процесі з метою наукового обґрунтування критеріїв та показників оцінювання компонентів структури художньо-смыслових уявлень майбутніх учителів музики у процесі навчання гри на фортепіано. Уточнено механізми дії зазначених компонентів, на основі чого обґрунтовано когнітивно-текстологічний, досвідно-асоціативний та виконавсько-інтерпретаційний критерії їх оцінювання.

Ключові слова: *уявлення, художньо-смыслові уявлення, досвід, інтерпретація музичних творів, критерії, майбутні вчителі музики.*

Постановка проблеми. Виконавська підготовка майбутніх учителів музики спрямована на розвиток їхніх фахових якостей, зокрема й творчо-аналітичних, що є актуальними в сучасному суспільному просторі. До творчо-аналітичних якостей у дослідженні належать художньо-смыслові уявлення, що забезпечують педагогічну та виконавську інтерпретацію творів музичного мистецтва. Методика реалізації координуючої функції художньо-смыслових уявлень у музично-виконавському процесі базується на поглядах психології. Зокрема, на доведеності того, що уявлення істотно оптимізують пізнавальний процес, адже: створюють образ об'єкту у свідомості, чим звільняють від необхідності багаторазового безпосереднього контакту, сприяють накопиченню інформації у стислій формі, формують індивідуально-актуалізоване ставлення до об'єкту (В. Козубовський [4]). З огляду на це, актуальною стає розробка методики формування художньо-смыслових уявлень студентів-музикантів як структури, що сприяє оптимізації таких